

Αρ. Φακ.: Α/Π 423/20

**Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων αναφορικά με το παράπονο με αρ. Α/Π 423/20
κατά της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου**

Ερευνώσα Λειτουργός: Δέσποινα Μέρτακκα

Λευκωσία, 6 Μαΐου, 2020

1. Περιγραφή παραπόνου – έρευνας

Ο δικηγόρος κ. Α. Α., με επιστολή του ημερομηνίας 5 Μαρτίου, 2020 υπέβαλε εκ μέρους του πελάτη του κ.ΧΧΧΧΧ (εφεξής «ο παραπονούμενος»), παράπονο κατά της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου, αναφορικά με την μη συμμόρφωσή της με το δεδικασμένο στις Αποφάσεις του Διοικητικού Δικαστηρίου στις προσφυγές αρ. 369/2014 και 370/2014 κατά παράβαση του Άρθρου 146(5) του Συντάγματος.

Για σκοπούς διερεύνησης του παραπόνου μελετήθηκε η ισχύουσα νομοθεσία και νομολογία καθώς και η αλληλογραφία που αντηλλάγη μεταξύ του παραπονούμενου και της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου.

2. Διαπιστώσεις

1. Η Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου ιδρύθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 4(1) του περί Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου, Νόμου Κεφ. 68, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα. Μέσα στις εξουσίες της Επιτροπής, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 8, είναι και ο διορισμός Διευθυντή καθώς επίσης και των αναγκαίων υπαλλήλων για την άσκηση των λειτουργιών, αρμοδιοτήτων και δραστηριοτήτων της Επιτροπής.

2. Η Επιτροπή θέσπισε κανονισμούς δυνάμει του άρθρου 21 του Νόμου, οι οποίοι, μεταξύ άλλων, αναφέρονται και στη διάρθρωση θέσεων. Ο Κανονισμός 5 προβλέπει για τα καθήκοντα και τις ευθύνες της κάθε θέσης, καθώς και για τα σχέδια υπηρεσίας που καταρτίζονται από την Επιτροπή και εγκρίνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Ο Κανονισμός 6 διαλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πως για να διοριστεί κάποιος σε θέση πρέπει να κατέχει τα απαιτούμενα από το σχέδιο υπηρεσίας προσόντα. Ο Κανονισμός 10(2) λέει πως θέση προαγωγής πληρούται χωρίς δημοσίευση, με την προαγωγή υπαλλήλων στον οργανισμό.

3. Το ιστορικό της όλης υπόθεσης αρχίζει από τα έτη 1995 και 1996 όπου είχαν κενωθεί δύο θέσεις Επαρχιακού Διευθυντή (Κλίμακα Α10+2) στην Επιτροπή Σιτηρών. Ο παραπονούμενος, ως καθόλα προσοντούχος, διεκδίκησε προαγωγή, όμως, η Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου με απόφαση της ημερ. 3.11.1995 προήγαγε στην μία εκ των δύο θέσεων άλλο υποψήφιο.

4. Εναντίον της απόφασης αυτής καταχωρήθηκαν διάφορες προσφυγές (33/96, 46/96, 47/96 και 60/96) μεταξύ των οποίων και του παραπονούμενου, στις οποίες εκδόθηκε ακυρωτική απόφαση ημερ. 28.5.1998.

5. Η Επιτροπή, κατά την επανεξέταση επαναπροήγαγε τον ίδιον υποψήφιο, στην ίδια θέση, αναδρομικά. Μετά την επανεξέταση αυτή, καταχωρήθηκαν νέες προσφυγές (793/98, 919/98 και 933/98) μεταξύ των οποίων και του παραπονούμενου, στην οποίαν εκδόθηκε **δεύτερη ακυρωτική** απόφαση ημερ. 25.11.1999. Ακολούθησε, στη συνέχεια, νέα επανεξέταση με την οποίαν επαναπροήχθηκε και πάλι ο ίδιος υποψήφιος.
6. Καταχωρήθηκε νέα προσφυγή (αρ. 654/00) από τρεις υποψηφίους (συμπεριλαμβανομένου και του παραπονούμενου) και στις 11.5.2001 εκδόθηκε η **τρίτη κατά σειρά ακυρωτική** απόφαση.
7. Στο μεταξύ, στη δεύτερη θέση Επαρχιακού Διευθυντή προήχθη άλλος υποψήφιος. Η απόφαση αυτή προσβλήθηκε από άλλον υποψήφιο με τις προσφυγές 368/97 και την 1008/1999. Υπήρξε επίσης ακυρωτική απόφαση ημερ. 12.4.2001.
8. Η Επιτροπή στη συνέχεια αποφάσισε, αντί να προχωρήσει σε επανεξέταση μετά τις πιο πάνω ακυρωτικές αποφάσεις (ημερ. 12.4.2001 και 11.5.2001), να τερματίσει τη διαδικασία πλήρωσης των δύο θέσεων Επαρχιακού Διευθυντή. Εναντίον της πιο πάνω απόφασης, καταχωρήθηκε εκ μέρους άλλου υποψηφίου, η προσφυγή 308/2002, η οποία απορρίφθηκε στις 23.5.2003.
9. Εναντίον της πιο πάνω απόφασης καταχωρήθηκε η Α.Ε. 3641, στην οποίαν, στις 13.1.2006, η Ολομέλεια ανέτρεψε την Πρωτόδικη και ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής για τερματισμό της διαδικασίας πλήρωσης των δύο θέσεων Επαρχιακού Διευθυντή.
10. Ακολούθησε νέα επανεξέταση με την οποίαν η Επιτροπή εκ νέου και παρά το δεδικασμένο, αποφάσισε να μην πληρώσει τις δύο θέσεις. Εναντίον της πιο πάνω απόφασης καταχωρήθηκαν οι προσφυγές 368/07 του παραπονούμενου και 369/07 ενός άλλου υποψηφίου, οι οποίες συνεκδικάστηκαν και στις 18.3.2009 εκδόθηκε **νέα ακυρωτική απόφαση**, η οποία εφεσιβλήθηκε από την Επιτροπή με την Α.Ε. 62/09, την οποία όμως με απόφαση ημερομηνίας 23.3.2012 η Ολομέλεια την απέρριψε.
11. Με επιστολές του με ημερομηνίες 5.9.2012 και 5.7.2013 αντίστοιχα, ο παραπονούμενος ζήτησε από την Επιτροπή όπως συμμορφωθεί με το δεδικασμένο. Δεν υπήρξε, ωστόσο, νόμιμη ανταπόκριση παρά τις τόσες προειδοποιήσεις και το όλο ιστορικό. Μετά από μεγάλη καθυστέρηση, στις 4.2.2014, ο Διευθυντής της Επιτροπής τον ενημέρωσε ότι έγινε επανεξέταση και ότι δεν επιλέγηκε.

12. Ακολούθησε νέα Προσφυγή με αρ. 369/14 εκ μέρους του παραπονούμενου η οποία συνεκδικάστηκε με την προσφυγή 370/14, στις οποίες υπήρξε **ΝΕΑ** ακυρωτική απόφαση στις 22.05.2018.

13. Με επιστολή της ημερομηνίας 08/11/2019, η οποία παραλήφθηκε από τον παραπονούμενο στις 28/11/2019, η Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου τον ενημέρωσε ότι πλήρωσε αναδρομικά την μια εκ των δύο κενών θέσεων με την προαγωγή άλλου υποψηφίου.

14. Ο παραπονούμενος με επιστολή των δικηγόρων του ημερομηνίας 28/11/2019 διαμαρτυρήθηκε για την παράλειψη της Επιτροπής να πληρώσει την δεύτερη ακυρωθείσα επίσης θέση Επαρχιακού Διευθυντή αναδρομικά από 15/01/1997.

3. Συμπεράσματα-Κριτική

Δυνάμει της παραγράφου **5 του Άρθρου 146 του Συντάγματος**, η απόφαση του Δικαστηρίου δεσμεύει κάθε όργανο ή αρχή στη Δημοκρατία, τα οποία υπέχουν υποχρέωση ενεργούς συμμόρφωσης προς το περιεχόμενο αυτής. Η υποχρέωση της διοίκησης προς συμμόρφωση στις ακυρωτικές αποφάσεις του Δικαστηρίου συνίσταται στην εξαφάνιση όλων των αποτελεσμάτων της ακυρωθείσας πράξης και την επαναφορά της προηγούμενης πραγματικής κατάστασης.

Στην ενδιάμεση απόφαση της Ολομέλειας Α.Ε. 146/14 ΚΟΤ ν. Ελίνα Χριστοφίδου ημερ. 12.7.2016, αναφέρθηκαν τα εξής:

«Κατ' ακολουθία του Άρθρου 146.5 του Συντάγματος, η Διοίκηση, μετά την έκδοση ακυρωτικής απόφασης, **υποχρεούται** «εις ενεργόν συμμόρφωσιν προς ταύτην». Προς τον σκοπό αυτό επανεξετάζει το εγερθέν ζήτημα με βάση το νομικό και πραγματικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο που λήφθηκε η ακυρωθείσα από το Δικαστήριο απόφαση **{Republic v. Nissiotou (1985) 3 CLR 1335, Kyriacou v. Minister of Interior (1988) 3 CLR 643}**. Όπως λέχθηκε στην απόφαση **Μαυρομάτη κα ν. Δημοκρατίας (Αρ.2) (1990) 3 ΑΑΔ 3943**, το καθήκον της Διοίκησης προς συμμόρφωση προσδιορίζεται από το Άρθρο 146.5 του Συντάγματος κατά τρόπο επιτακτικό και οριοθετείται ως καθήκον που επιβάλλει την εξαφάνιση των αποτελεσμάτων της ακυρωθείσας πράξης και την αποκατάσταση της τάξης πραγμάτων που ίσχυε πριν την έκδοσή της. Υπό το πρίσμα των αρχών αυτών, έχει επίσης νομολογηθεί ότι η παράλειψη αποκατάστασης της νομιμότητας με την εξαφάνιση της πράξης, συνιστά

παράλειψη εκπλήρωσης υποχρέωσης που θέτει το πιο πάνω Άρθρο του Συντάγματος, υποκείμενη σε αναθεώρηση βάσει του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος (**Εγγλεζάκη και άλλες ν. Γενικού Εισαγγελέα (1992) 1 ΑΑΔ 697**)».

Σύμφωνα με τις αρχές του διοικητικού δικαίου, η υποχρέωση αυτή, δεν περιορίζεται στην απλή λήψη των αναγκαίων μέτρων προς άμεση εκτέλεση της ακυρωτικής απόφασης, αλλά επεκτείνεται και στην ανάγκη έκδοσης των απαραίτητων εκτελεστών διοικητικών πράξεων προς αποκατάσταση της νομικής και πραγματικής κατάστασης που ίσχυε πριν την ακύρωση. Κατά συνέπεια, πράξεις οι οποίες εκδόθηκαν με βάση την ακυρωθείσα ή βρίσκονται σε στενό σύνδεσμο προς αυτή, δεν επιτρέπεται να εφαρμοσθούν ή να συνεχίζουν να εφαρμόζονται και η διοίκηση έχει υποχρέωση να τις ανακαλέσει. (Βλ. σχετικά, Κυριακόπουλου, "Έλληνικόν Διοικητικόν Δίκαιον", Γ' 4η έκδοση, 1962, σελ. 155, Συμπλήρωμα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας (1935-1952) Τόμος Ι, σελ. 135, Παράγραφοι 3855, 3856, **Alexandros Pantazis v. Republic** (1986) 3 C.L.R. 239, 245-250 και **Δημοκρατία ν. Όλγα Μαυρομμάτη κ.ά.** (1991) 3 Α.Α.Δ. 543.)

4. Εισηγήσεις - Συστάσεις

Η υποχρέωση της διοίκησης προς συμμόρφωση με το δεδικασμένο με τις ακυρωτικές αποφάσεις της επιβάλλει να ενεργήσει άμεσα ό,τι απαιτείται και να παραλείψει ό,τι εν τοις εφεξής, αντιβαίνει στο δεδικασμένο, η παράβαση του οποίου οδήγησε την προσβληθείσα πράξη σε ακύρωση.

Σαν συνέπεια της παντελούς εξαφάνισης των αποτελεσμάτων της ακυρωθείσας πράξης και της επαναφοράς των πραγμάτων στο καθεστώς που ίσχυε πριν την έκδοσή της, **εισηγούμαι** όπως η Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου, ως αρμόδια αρχή προχωρήσει σε άμεση επανεξέταση και συμμόρφωση με το περιεχόμενο των αποφάσεων του Δικαστηρίου και όπως προβεί σε όλες τις ενδεικνυόμενες ενέργειες προς το σκοπό αποκατάστασης της νομιμότητας και πλήρωσης της κενωθείσας δεύτερης θέσης Επαρχιακού Διευθυντή.

Στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με τις αρχές του δεδικασμένου και της χρηστής διοίκησης, η Επιτροπή Σιτηρών οφείλει να επανεξετάσει το ζήτημα πλήρωσης των θέσεων και μέσα σε αυτή τη διαδικασία να αξιολογήσει κατά πόσο οι υποψήφιοι κατείχαν το απαιτούμενο από το σχέδιο υπηρεσίας προσόν της πολύ καλής γνώσης της αγγλικής γλώσσας και να αιτιολογήσει την απόφαση της να

διορίσει ή μη κάποιο υποψήφιο, ο οποίος είχε τα προσόντα και να απορρίψει άλλους οι οποίοι, κατά τη γνώμη της, δεν τα είχαν, **με βάση το πραγματικό και νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά τον ουσιώδη χρόνο.**

Οι αρχές της καλής πίστης, της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του πολίτη προς το κράτος δικαίου, καθιστούν ανεπίτρεπτη κατά τη νέα επανεξέταση την αλλαγή και επανακαθορισμό των λεγόμενων τεκμηρίων σε σχέση με την διαπίστωση κατοχής της αγγλικής γλώσσας έξω από ότι ίσχυε κατά τον ουσιώδη χρόνο και μεταγενέστερα του χρόνου αυτού (βλ. **Χωραττάς Θεόδωρος και άλλος ν. Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου, (2009) 4 Α.Α.Δ. 172). Στην Α.Ε 3641, ημερ. 13/1/2006 έχει επίσης κριθεί ότι είναι παράνομη, μετά από σειρά ακυρωτικών αποφάσεων, η διακοπή της διαδικασίας προαγωγών κατά την επανεξέταση, καθώς παραβιάζεται η συνταγματική υποχρέωση προς συμμόρφωση με το δεδικασμένο που απορρέει από τις ακυρωτικές αποφάσεις.**

Στη βάση όλων των πιο πάνω, η Επιτροπή Σιτηρών οφείλει να προχωρήσει σε άμεση επανεξέταση και πλήρωση της κενής θέσης με την προαγωγή του καταλληλότερου υποψηφίου, **στη βάση των δεδομένων που ίσχυαν κατά τον ουσιώδη χρόνο** (βλ. **Χωραττάς ν. Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου (2006) 3 Α.Α.Δ.1).**

Μαρία Στυλιανού Λοττίδη
Επίτροπος Διοικήσεως και
Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων